

Під час аналізу стану монополізму на ринку продуктів харчування виявлено, що він є чинником, що гальмує сталий економічний розвиток держави, адже відбуваються такі процеси, як: деформації у відносинах власності, необґрунтовані підвищення цін на соціально важливі продукти, неефективне управління державним майном.

Одним із ключових чинників монопольних зловживань є недосконалість антимонопольного законодавства, незбалансованість дій державних органів влади, нечіткий розподіл функцій та повноважень між державними відомствами, немає незалежності органів антимонопольного регулювання.

Інструментом модернізації ринку продовольчих товарів є здійснення перетворень, які спрямовані на запровадження найбільш ефективних принципів, механізмів та форматів управління економічними процесами країни. Модель розвитку передбачає поєднання економічної ефективності, соціальної справедливості, ефективного державного регулювання процесів на ринку та економічної безпеки країни.

Література

1. Саблук П.Т. Продовольча безпека України / П.Т. Саблук, О.Т. Білоус, В.І. Власов // Економіка АПК : міжнар. наук.-виробн. журнал. – 2009. – № 10. – С. 3-7.
2. Лозинська Т.М. Продовольча безпека: регіональний аспект / Т.М. Лозинська // Актуальні проблеми державного управління : зб. наук. праць. – Харків : Вид-во "Магістр". – 2005. – № 2. – С. 96-101.
3. Лозинська Т.М. Методологічні основи державного управління розвитком продовольчого ринку України / Т.М. Лозинська // Ефективність державного управління : зб. наук. праць ЛРІДУ НАДУ / за заг. ред. А.О. Чемериса. – Львів : Вид-во ЛРІДУ НАДУ. – 2006. – Вип. 10. – С. 139-148.
4. Латинін М.А. Аграрний сектор економіки України: механізм державного регулювання : монографія / М.А. Латинін. – Харків : Вид-во "Магістр", 2006. – 320 с.
5. Звіт Антимонопольного комітету України за 2011 рік. [Електронний ресурс]. – Доступний з http://www.amc.gov.ua/amc/control/uk/publish/article?art_id=212425&cat_id=212422. – Звіт Антимонопольного комітету України за 2011 рік.

Хміль І.Р. Антимонопольная политика в контексте развития и модернизации продовольственного рынка Украины

Проанализированы действия государства в сфере антимонопольной регуляции на рынке продовольственных товаров. Сформулированы проблемы этого рынка, которые не обеспечивают его устойчивого развития. Отражено влияние монополий и их злоупотреблений на рынок продовольствия. Определены основные направления деятельности государства для регуляции процессов на рынке.

Ключевые слова: рынок продовольственных товаров, монополии, несовершенная конкурентная среда, антимонопольная регуляция рынка продовольствия, государственная регуляция рынка.

Khmil' I.R. Antitrust policy in the context of development and modernization of the food market of Ukraine

The article analyzes the actions of the state in the field of antitrust regulation in the food market. Formulated the problem of the market, which does not allow its sustainability. The influence of monopolies and abuses of market their food. The main directions of the state for the regulation of the market.

Keywords: food market, monopoly, imperfect competition environment, antitrust regulation of the food market, government regulation of the market.

УДК 339.972:330.15

Асист. Д.І. Ходико, канд. екон. наук –
Львівський НУ ім. Івана Франка

ВДОСКОНАЛЕННЯ ІНСТИТУЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТРАНСКОРДОННОЇ ПОЛІТИКИ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ

Незважаючи на взаємозалежність національних підсистем Карпатського регіону Центральної та Східної Європи, транскордонної стратегії його стійкого розвитку досі не існує, що значною мірою можна пояснити впливом інституційних чинників. Проведений аналіз свідчить, що міжнародно-правова основа для створення такої стратегії є цілком сформованою. Враховуючи виявлені перешкоди для безпосереднього впровадження транскордонної стратегії регіонального розвитку, основними напрямками вдосконалення інституційного забезпечення мають стати впровадження гармонізованих інститутів просторово-економічного планування та стратегічного програмування регіонального розвитку, а також створення транскордонних механізмів співпраці та передавання досвіду між органами місцевого самоврядування і територіальними громадами.

Ключові слова: Вишеградська група, Карпатська Конвенція, Карпатський Єврорегіон, Стратегія згуртованості ЄС, Територіальний порядок денний ЄС.

Карпатський регіон є великою центрально- та східноєвропейською природосоціогосподарською системою, що розташована на території семи країн. Західна частина Карпатського регіону представлена країнами Вишеградської групи (Чеською Республікою, Словаччиною, Угорщиною та Польщею), водночас як східна частина – Україною, Румунією та Сербією. Проблеми стійкого розвитку регіону є значною мірою спільними для відповідних країн, хоча певні специфічні проблеми є і на рівні національних підсистем. Аналіз літератури дає змогу стверджувати, що, з ряду причин, Українські Карпати є свого роду фундаментом екологічного добробуту регіону. Однак соціально-економічний розвиток Українських Карпат визначатиметься поглибленням економічних зв'язків з країнами-учасниками ЄС, а також подальшим розвитком рекреаційних послуг у регіоні, що вирішальним чином впливатиме на розбудову просторової інфраструктури. Незважаючи на ці факти, що відображають взаємозалежність національних підсистем Карпатського регіону, транскордонної стратегії його стійкого розвитку досі не існує. Значною мірою це можна пояснити впливом інституційних чинників, які, поряд з іншими аспектами проблеми, потребують докладного вивчення.

Аналіз наукових досліджень та публікацій. Проблеми інституційного регулювання транскордонної співпраці та стійкого регіонального розвитку є предметом численних наукових досліджень українських та зарубіжних науковців. З точки зору просторової парадигми організації екологічно збалансованої економіки, регіональний рівень управління є ключовою ланкою процесів реалізації як національних, так і глобальних цілей стійкого розвитку [1]. Л. Руденко та С. Лісовський, виходячи із загальнорегіональної природорегулювальної та кліматоформуальної функції екосистем Українських Карпат, підкреслюють необхідність активізації процесів створення системи управління стійким розвитком регіону [2]. Політику транскордонної співпраці можна розглядати як окрему підсистему регіональної політики, що реалізується як на регіональному, так і на загальнодержавному рівні управління та засновується на наявності спільних проблем

прикордонних регіонів, що потребують розв'язання засобами міжнародної співпраці [3]. У випадку прикордонних територій, зокрема регіону Українських Карпат, проблематика інтегрованого транскордонного управління стійким регіональним розвитком набуває першочергового значення, що зосереджує увагу дослідників на відповідних механізмах, які діють, зокрема, у країнах-членах Європейського Союзу. Разом із цим, актуальність євро регіональної співпраці не вичерпується її роллю як тактичного інструменту у процесі реалізації євроінтеграційних цілей, про що свідчить, зокрема, продовження діяльності Вишеградської групи в рамках міжнародних інтеграційних структур Європейського Союзу та висока координаність національних стратегій розвитку Вишеградських країн. Однак І. Михасюк застерігає проти надмірного акцентування міжнародно-політичного виміру євро регіональної співпраці за рахунок нехтування регіональними економічними інтересами, відзначаючи на прикладі Карпатського Євро регіону надмірну централізованість та інституційну громіздкість подібних міждержавних регіональних об'єднань [4]. Відповідно, пошук спільних інтересів та ефективних механізмів у стратегічному плануванні сталого розвитку регіонів залишається актуальним напрямом як теоретичних, так і прикладних досліджень.

Метою статті є аналіз існуючого стану інституційного забезпечення транскордонного управління стійким розвитком у Карпатському регіоні, а також визначення основних напрямів його вдосконалення на національному та міжнародному рівнях.

Виклад основного матеріалу. Розвиток систем транскордонного управління стійким розвитком у Карпатському регіоні, як і в інших транскордонних регіонах світу, поступово наближається до стану визнання географічної, екологічної, соціальної і економічної цілісності цього регіону. Ця регіональна єдність може бути описана як складна природосоціогосподарська система [5], субрегіональні, національні та субнаціональні підсистеми якої мають спільні біогеографічні особливості, а також особливості характеру розселення, зайнятості та землекористування, що призводить до подібних економічних структур.

Географічна єдність Карпатського регіону можна визначити через Дунайсько-Карпатський комплекс [6] та, з гідрологічної точки зору, басейн Тиси, найбільшої притоки Дунаю, що є одним із провідних складових регіональної екологічної системи. З біогеографічної точки зору, Карпатський регіон складає Центральну та Східну частину Європейського альпійського регіону.

В економічному розрізі, розвиток промисловості та сектору послуг, зокрема, рекреаційних послуг у Карпатському регіоні є загальною тенденцією для країн регіону, особливо західної його частини, хоча регіональне значення сільського господарства, з урахуванням зміни режимів землекористування, ще залишається істотним. Можна очікувати прискореного розвитку промисловості та транспортної галузі у регіоні загалом. Для західного субрегіону відповідні тенденції визначаються змістом недавнього Спільного документа щодо просторового розвитку країн групи, розробленого у форматі "V4+2", включаючи Румунію і Болгарію [7], що передбачає створення ряду додаткових осей просторово-економічного розвитку та транспортних коридорів. Подібним чином, з української сторони розвиток транспортної інфраструктури є, з одного боку, необхідною скла-

довою розбудови рекреаційного сектору Українських Карпат, та з іншого – ключовою складовою євроінтеграційних процесів.

Водночас на основі єдності регіону як природосоціогосподарської системи можна визначити проблеми загально регіонального масштабу, що включають проблеми управління водним господарством, проблеми збереження біорізноманіття та ефективного поводження з токсичними відходами. В. Химинець, відзначаючи порівняно невисокий ступінь забруднення поверхневих вод Українських Карпат, одночасно наголошує на загальній дефіцитності водних ресурсів у регіоні та відсутності ефективної системи управління гідрологічною безпекою [8]. Внаслідок екологічної єдності басейну Тиси посилюється актуальність проблем управління водними ресурсами та запобігання повеней як для країн Вишеградської групи, так і для румунської та української сторін. Крім цього, наявність споріднених проблем зберігання токсичних відходів у басейні Тиси [6] потребує розроблення спільної системи екологічного управління, яка повинна вийти за межі існуючих програм управління річковими басейнами з метою врахування проблем економічного та соціального розвитку.

Внаслідок високої біосферної цінності екосистеми Карпат, збереження біорізноманіття залишається центральним питанням спільної екологічної політики карпатських країн. При цьому необхідно відзначити, що внаслідок провідної ролі лісового господарства у структурі землекористування в українській частині регіону, проблема збереження біорізноманіття характеризується, з одного боку, певною національною специфікою та з іншого – загальноєвропейською актуальністю. Загалом очікуваний конфлікт між тенденціями економічного, зокрема просторового розвитку, та дотриманням природоохоронних цілей може призвести до проблем, імовірно, не вирішених за існуючих механізмів управління.

Міжнародно-правова основа для створення транскордонної стратегії стійкого розвитку Карпатського регіону є цілком сформованою і нині включає Рамкову конвенцію про охорону та сталий розвиток Карпат (Карпатську Конвенцію) з її дворівневою архітектурою "рамкова конвенція – протоколи", а також інструменти екологічної політики та політики просторового розвитку, розроблені на рівні Європейського Союзу та регіональних об'єднань країн-учасниць ЄС, зокрема Вишеградської групи. Ю. Масікевич та ін., наголошуючи на необхідності екологізації лісового господарства Українських Карпат, відводять Протоколу до конвенції щодо збереження біорізноманіття, ратифікованому Україною у 2009 р., провідну роль у регулюванні процесів такої екологізації [9].

Всі країни Карпатського регіону, за винятком України, є членами Європейського Союзу. Хоча це, природно, обумовлює пріоритет використання природоохоронних та управлінських механізмів ЄС, з української сторони залишаються актуальними загальні проблеми налагодження транскордонного співробітництва. Тим не менше, існуючі транскордонні політичні програми ЄС (наприклад, програма Східного партнерства), а також заходи стосовно розширення транскордонної співпраці країн Вишеградської групи (наприклад, програма "Вишеград+"), забезпечують необхідну політичну основу для загально регіональних заходів.

Крім цього, регіональна співпраця між членами ЄС та Україною може забезпечуватися під час реформи європейської Стратегії Цілісності. Відповідні за-

конодавчі пропозиції на період 2014-2020 рр. включають можливість участі трьох країн у транскордонних юридичних та фінансових механізмах Європейських Груп Територіальної Співпраці [10]. Внаслідок членства більшості Карпатських країн у ЄС, інтерпретація участі України як додаткової умови створення групи (відповідно до наявних пропозицій) не становитиме труднощів. Це робить ЄГТС доцільним правовим рішенням для встановлення загальноєвропейської політики управління сталим розвитком.

Враховуючи сформованість міжнародно-правової основи, основні проблеми створення транскордонної стратегії стійкого розвитку Карпатського регіону з точки зору інституційного забезпечення пов'язані з наявністю перешкод для її безпосереднього впровадження. До цих перешкод можна віднести, зокрема:

- 1) недостатню розвиненість системи просторово-регіонального планування в рамках ЄС [11];
- 2) централізований підхід до здійснення екологічного управління у програмах ЄС. Зокрема, централізований за своєю суттю підхід, використаний у програмі "Натура-2000", можна визначити як джерело перешкод до здійснення програми в польських Карпатах [12] та в загальному до успішної координації управління стійким розвитком між національними суб'єктами та адміністративно-територіальними одиницями;
- 3) недостатній досвід органів місцевого самоврядування у країнах ЄС щодо розв'язання конфліктних інтересів [12];
- 4) надмірна централізованість системи регіонального управління в Україні, що, зокрема, призводить до менш ефективного збирання даних та, відповідно, звужує можливості щодо врахування просторово-економічних чинників в управлінні стійким розвитком;
- 5) відмінність у повноваженнях органів місцевого самоврядування у країнах ЄС та Україні, а також у відмінностях у компетенції місцевих органів влади [20]. У цьому сенсі наявна ситуація в Україні перегукується з попереднім досвідом країн Вишеградської групи [13], що робить групу потенційним центром передового досвіду для українських місцевих органів влади у питаннях прикордонного співробітництва та залучення місцевих громад до управління.

Відзначені інституційні проблеми можна охарактеризувати як фактично спільні для країн-учасниць ЄС та України. Відповідно, основними напрямками вдосконалення інституційного забезпечення мають стати такі:

- 1) впровадження гармонізованих інститутів просторово-економічного планування та стратегічного програмування регіонального розвитку;
- 2) створення транскордонних механізмів співпраці та передачі досвіду між органами місцевого самоврядування і територіальними громадами;

З української сторони відбуваються процеси, які можна охарактеризувати як позитивні з точки зору перспектив вирішення відзначених проблем. Зокрема, наявне правове та управлінське забезпечення реалізації комплексних національних та регіональних цільових програм; продовжується створення інститутів стратегічного планування та програмування регіонального розвитку. Крім цього, необхідно відзначити потенціал ініціативи Карпатського Єврорегіону. Карпатський Єврорегіон створений у 1993 р. як складова загальноєвропейської системи євро-

регіонів, та є коаліцією органів місцевого самоврядування, утворену для співпраці з широкого кола питань. На сьогодні Карпатський Єврорегіон діє головним чином на рівні своїх національних підсистем, з яких лише польська, словацька та українська сторони володіють юридичною правосуб'єктністю. Відповідні національні юридичні особи нещодавно виступили з ініціативою "Карпатський Горизонт-2020" з метою прийняття у новій фінансовій перспективі ЄС, за зразком програми Альпійського простору, програми "Карпатський Простір". Цю ініціативу підтримали урядовці країн-учасниць Карпатської Конвенції, що знайшло вираження у прийнятті III Конференцією Сторін Карпатської Конвенції у 2011 р. Стратегічного Плану Дій для Карпатського Регіону [14].

З боку країн-учасниць ЄС необхідно особливо відзначити потенціал країн Вишеградської групи, що представляють західну частину Карпатського регіону. Відповідні напрями діяльності країн Вишеградської групи включають:

1) розробку розширеної стратегії просторово-економічного розвитку регіону у форматі "V4+2" [7]. Враховуючи важливість просторового планування, що здійснюється країнами Вишеградської групи, для забезпечення стійкого розвитку регіону, включення Румунії у Спільний документ просторового розвитку V4+2 є важливим кроком для розроблення загальної просторової стратегії країн Карпатського регіону. Розширення існуючої стратегії просторового розвитку із залученням Сербії та України є можливим завдяки рекомендаційному характеру документа, що не потребує створення додаткових механізмів міжнародного співробітництва. Міжнародна підтримка такого розширення під проводом країн Вишеградської групи забезпечить стратегічну основу для спільного визначення цілей стійкого розвитку, а також сприятиме формуванню загальноєвропейської політики стійкого розвитку;

2) екологічний порядок денний програм президентства у Вишеградській групі, що є послідовним втіленням прагнення до децентралізації та здійснення комплексного управління довкіллям та забезпечення стійкого розвитку. Екологічна частина програм зосереджена значною мірою на проблемах інтегрованого управління заповідними територіями в рамках програми "Натура 2000", а також на питаннях гармонізації Стратегії Цілісності ЄС та Територіального порядку денного до 2020 р., що із 2007 р. заміняє прийняту у 1999 р. Спільну Перспективу Просторового Розвитку країн ЄС, із міркуваннями захисту довкілля. Цей напрям діяльності продовжує роботу з проектування стратегічних рішень, виконану під керівництвом нещодавнього Президентства Польщі у Раді Європи [11], у напрямі посилення регіонального виміру Стратегії Цілісності та галузевих стратегій ЄС;

3) фінансові схеми Міжнародного Вишеградського фонду, спрямовані на побудови громадянського суспільства та розвиток прикордонного співробітництва. Можна стверджувати, що діяльність країн Вишеградської групи включає повний спектр заходів, необхідних для вирішення відзначених проблем інституційного забезпечення стійкого розвитку регіону.

Висновки. Підсумовуючи проведений аналіз переваг та недоліків наявного інституційного забезпечення реалізації транскордонної політики стійкого розвитку Карпатського регіону, можна рекомендувати такі заходи щодо його вдосконалення:

- 1) відновлення діяльності Карпатського Єврорегіону як міжнародної спільноти органів місцевого самоврядування, а також розширення його правосуб'єктності;
- 2) підтримка ініціативи "Карпатський Горизонт-2020" з урахуванням відзначених міжнародно-правових перспектив, які наявні для періоду після 2014 р.;
- 3) налагодження співпраці з країнами Вишеградської групи, зокрема з питань приєднання України до спільної стратегії просторового розвитку; залучення досвіду країн Вишеградської групи у питанні гармонізації системи регіонального управління для впровадження транскордонного екологічного управління;
- 4) паралельна розбудова національної системи стратегічного планування регіонального розвитку на засадах гармонізації із майбутньою системою впровадження "Територіального порядку денного-2020" ЄС.

Література

1. Гринів Л.С. Економіка України: національна стратегія розвитку : монографія / Л.С. Гринів, О.В. Стефанишин, Ю.М. Гончар та ін. / за ред. Л.С. Гринів. – Львів : Вид. центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2009. – 444 с.
2. Руденко Л.Г. Роль Українських Карпат у забезпеченні сталого (збалансованого розвитку України) / Л.Г. Руденко, С.А. Лісовський // Український географічний журнал. – 2009. – № 3. – С. 23-29.
3. Мікула Н. Міжтериторіальне та транскордонне співробітництво : монографія / Н. Мікула. – Львів : ІРД НАН України, 2004. – 395 с.
4. Михасюк І.Р. Транскордонна співпраця як фактор активізації євроінтеграційних проєктів / І.Р. Михасюк // Економічні науки. – Сер.: "Економічна теорія та економічна історія" : зб. наук. праць ЛНТУ. – Вип. 6 (23). – Ч. 2. – Луцьк, 2009.
5. Гринів, Л.С. Нові методи вирішення екологічних проблем: фізико-економічна інтерпретація / Л.С. Гринів // Механізм регулювання економіки. – 2011. – № 4. – С. 20-34.
6. Turnock, D. (2001), "Cross-border conservation in East Central Europe: The Danube-Carpathian complex and the contribution of the World Wide Fund for Nature", *GeoJournal*. – Vol. 54. – Pp. 655-681.
7. Ministry for Regional Development of the Czech Republic. Common spatial development document of the V4 + 2 countries. – Prague: Ministry for Regional Development of the Czech Republic, 2010. [Electronic resource]. – Mode of access <http://www.v4plus2.eu/en/>.
8. Химинь В.В. Концептуальні засади сталого розвитку Карпатського регіону України / В.В. Химинь // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. – Сер.: Економіка. – 2012. – Вип. 4(60). – С. 237-249.
9. Масікевич Ю. Роль Карпатської конвенції у визначенні шляхів сталого лісокористування / Ю. Масікевич, В. Солодкий, С. Робулець // Еколого-економічні та соціальні проблеми, зумовлені неефективним і несталим веденням лісового господарства та незаконними лісозаготівлями в Україні : зб. матер. Міжнар. наук.-практ. конф., 2-3 груд. 2010 р., м. Львів / за ред. І. Соловія, М. Чернявського, Я. Геніка. – Львів : Товариство "Зелений Хрест", Ліга-Прес. – 2011. – С. 29-34.
10. European Commission. (2012 b). Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council amending Regulation (EC) No 1082/2006 of the European Parliament and of the Council of 5 July 2006 on a European grouping of territorial cooperation (EGTC) as regards the clarification, simplification and improvement of the establishment and implementation of such groupings. Brussels: European Commission.
11. Boehme K. How to strengthen territorial dimension of 'Europe 2020' and EU Cohesion Policy. / K. Boehme, P. Doucet, T. Komornicki, J. Zaucha, D. Swiatek. – Warsaw: 2011. [Electronic resource]. – Mode of access http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/challenges2020/2011_territorial_dimension_eu2020.pdf.
12. Grodzinska-Jurczak, M. "Expansion of Nature Conservation Areas: Problems with Natura 2000 Implementation in Poland?" / M. Grodzinska-Jurczak, J. Cent // *Environmental Management*. – 2011. – № 47. – С. 11-27.

13. Turnock, D. (2002), "Cross-border cooperation: a major element in regional policy in the new East Central Europe," *Zbornik Matice srpske za drustvene nauke*, Vol. 112-113, pp. 149-166.
14. Third Meeting of the Conference of the Parties to the Framework Convention on the Protection and Sustainable Development of the Carpathians. Strategic Action Plan for the Carpathian Area. – Vienna: UNEP-ISCC, 2011. [Electronic resource]. – Mode of access <http://www.carpathianconvention.org/eventdetailcop/events/cop3-third-meeting-of-the-conference-of-the-parties-to-the-carpathian-convention.html>.

Ходыко Д.И. Совершенствование институционального обеспечения трансграничной политики устойчивого развития Карпатского региона

Несмотря на взаимозависимость национальных подсистем Карпатского региона Центральной и Восточной Европы, трансграничной стратегии его устойчивого развития до сих пор не существует, что в значительной степени можно объяснить влиянием институциональных факторов. Проведенный анализ свидетельствует, что международно-правовая основа для создания подобной стратегии полностью сформирована. Учитывая выявленные препятствия для непосредственного внедрения трансграничной стратегии регионального развития, основными направлениями совершенствования институционального обеспечения должны стать создание гармонизированных институций пространственно-экономического планирования и стратегического программирования регионального развития, а также разработка трансграничных механизмов сотрудничества и передачи опыта между органами местного самоуправления и территориальными общинами.

Ключевые слова: Вышеградская группа, Карпатская Конвенция, Карпатский Евро-регион, Стратегия сплочения ЕС, Территориальная повестка для ЕС.

Khodyko D.I. Improvement of institutional infrastructure for the Carpathian region's cross-border sustainability policy

Regardless the interdependence of the Central and Eastern European Carpathian region's national subsystems, a cross-border strategy of its sustainable development still does not exist, which can to a considerable extent be explained by influence of institutional factors. The analysis shows that the international legal framework for this kind of strategy is completely formed. With evident barriers to direct implementation of a cross-border regional development strategy, creation of harmonized spatial economic planning and strategic development programming institutions, as well as development of cross-border knowledge transfer mechanisms for local authorities and territorial communities, should become the major topics for improvement.

Keywords: Carpathian Convention, Carpathian Euroregion, EU Cohesion Strategy, EU Territorial Agenda, Visegrad Group.

УДК 65.011:336.276

Ст. викл. О.Б. Чорненко –
Українська академія друкарства

КОМУНІКАЦІЇ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ЗАБОРГОВАНІСТЮ МАШИНОБУДІВНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Досліджено підходи до побудови комунікацій у системі управління заборгованістю машинобудівного підприємства, проведено їхню класифікацію. Визначено чинники, які впливають на побудову інформаційної системи управління заборгованістю підприємства, а також встановлено основні принципи формування системи його внутрішніх комунікацій із застосуванням процесно-структурованого менеджменту.

Ключові слова: комунікації, інформаційна система, процесно-структурований менеджмент, заборгованість, машинобудівне підприємство.

Постановка проблеми. Заборгованість як об'єктивне економічне явище у функціонуванні машинобудівного підприємства здійснює різносторонній вплив на його фінансово-майновий стан. З одного боку, дебіторська заборгованість зу-